

ŠUNŠ DRESAVIMO VADOVAS

Penguin
Random
House

Original Title: **The Beginner's Dog Training Guide**
Copyright © Dorling Kindersley Limited, 2009, 2022
Text Copyright © Gwen Bailey
A Penguin Random House Company

Išleido leidykla „Briedis“
Parodų g. 4, LT-04133 Vilnius, Lietuva
www.briedis.lt, info@briedis.lt

© Vertimas iš anglų kalbos, Daiva Bičev, 2026
© Leidykla „Briedis“, 2026

Redaktorė Vaida Tunaitienė
Maketuotoja Indrė Salanginaitė

Šį kūrinių draudžiama atgaminti bet kokia forma ar būdu, viešai skelbti, taip pat padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais (internete), išleisti ir versti, platinti jo originalą ar kopijas: parduoti, nuomoti, teikti panaudai ar kitaip perduoti nuosavybėn.

Draudžiama šį kūrinių, esančių bibliotekose, mokyimo ir mokslo įstaigų bibliotekose, muziejuose arba archyvuose, mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti visiems prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

Bibliografinė informacija pateikiama
Lietuvos integralios bibliotekų
informacinės sistemos (LIBIS) portale ibiblioteka.lt.

ISBN 978-609-494-269-3

Spausdinta Slovakijoje (TBB)
BN: 149898/07

www.dk.com

Turinys

Įvadas 6

1 Jums tinkamas šuo 10
Renkamės šunį 12
Populiarių veislių katalogas 22

2 Ryšių mezgimas 48
Šunų kalba 50
Jūsų šuns poreikiai 72
Su amžiumi susijusios problemos 90

3 Dresavimo pradmenys 102
Kaip mokosi šunys 104
Geri pagrindai 120
Sėdėt! 122
Pas mane! 124
Gulėt! 126
Laukt! 128
Stovėt! 130
1. Vaikščiojimas laisvu pavadėliu 132
2. Vaikščiojimas laisvu pavadėliu 134
1. Atnešt! 136
2. Atnešt! 138
Įgūdžio atnešti lavinimas 140

4 Sudėtingesnė dresūra 142

Įgūdžių lavinimas 144

1. Sudėtingesnė komanda „pas mane“ 146

2. Sudėtingesnė komanda „pas mane“ 148

Atsiklausti 150

Sėdėti per atstumą 152

Nusivijus sugrįžti 154

Mokymasis su pašaliniais dirgikliais 156

Pasirodymas 158

Pamoti 160

Suktukas 162

„Duok penkis“ 164

„Griūk negyvas“ 166

Peršokti kliūtis 168

Nunešti pranešimą 170

Rasti pamestą žaislą 172

Namų ruoša 174

Nešti pirkinius 176

Atnešti pavadėlį 178

Susitvarkyti žaislus 180

Į vietą! 182

Uždaryti duris 184

Labai gražiai išauklėtas 186

Nepasišokinėti 188

Nestverti 190

Ramiai! 192

Nesibrauti 194

Nesivyti 196

Neloti 198

Nesipriešinti apžiūrai 200

5 Šuniškos dilemos 202

Dresavimo problemų sprendimas 204

Nesklandumų šalinimas 222

6 Ir vėl ant kojų 226

Sportas ir pramoga 228

Rodyklė 250

Naudingi kontaktai 254

Padėka 255

Atsakomybės ribojimo pareiškimas

Buvo dedamos visos pastangos užtikrinti, kad knygoje pateikiama informacija yra teisinga. Nei leidėjai, nei autorė neprisiima teisinės atsakomybės už kūno ar šunų sužalojimą ar kitokią žalą ir netektį, kurios gali kilti iš knygoje aprašytos veiklos, pratimų ar kurio nors patarimo. Jei jūsų šuo serga ar turi elgesio problemų, kreipkitės į kvalifikuotą specialistą, pavyzdžiui, augintinių ar elgesio ekspertą.

Kodėl šunys žaidžia

Laukinių šunų mažyliams žaidimas – tai medžioklės veiksmų, kurių jiems prireiks vėliau gyvenime, kartojimas. Naminiai šunys žaidžia visą gyvenimą ir žaisdami įtraukia įvairius medžioklės sekos veiksmus.

Įgimta elgsena

Vos vilkiukai ir naminiai šuniukai pradeda koordinuoti savo judesius, ima žaisti įvairius medžioklės žaidimus ir grumtis. Tokie žaidimai stiprina organizmą ir suteikia galimybę dar maitinamiems

mažyliams vis kartojant išmokti visus tuos judesius, kurių prireiks medžiojant. Nors naminiams šunims nėra būtinybės pasigauti sau maisto, instinktai išlieka, ir šuniukams reikia rasti būdą realizuoti šią įgimtą elgseną. Todėl jie pratinasi eiti paskui judančius objektus, juos persekioja, vejasi, staigiai puola ir taip, augdami bei lavindami įgūdžius, tobulėja.

◁ Vaikymosi jaudulys

Bandšuniams labai patinka vaikymosi keliamas jaudulys ir jie it pamišę gali bėgti paskui žaislus. Žaiskite dažnai ir šuo išlies energiją, tik užsiėmimai turi būti trumpi, kad šuo nepervargtų.

Žaidimų tipai

Su mumis šunys žaidžia trijų tipų žaidimus: vaikosi, traukia ir žaidžia su cypiančiais žaislais.

Vaikymasis. Šis žaidimas labiausiai paplitęs. Išmokę šunį atnešti žaislą (žr. 138–139 p.), puikiai jį mankštinsite patys pernelyg nesivargindami. Vienų veislių šunys mėgsta vaikytis labiau nei kitų, pavyzdžiui, bandšuniai, kurie buvo išvesti gauti, ir paukštšuniai, kurie buvo išvesti pakelti tai, kas nukritę, iš prigimties atneša daiktus.

„Tokie žaidimai stiprina organizmą ir suteikia galimybę <...> vis kartojant išmokti visus tuos judesius, kurių prireiks medžiojant.“

Jei jūsų šuo yra itin aistringas žaidėjas, kuris lakstys be perstojo, žiūrėkite, kad karštomis dienomis labai daug bėgiodamas neperkaistų. Visuomet žaiskite trumpais ir aktyviais spurtais, tada padarykite pertrauką ir duokite šuniui užtektinai laiko atvėsti.

Traukimas. Terjerams ir kitiems tvirtavaliams šunims labai patinka traukimo žaidimai. Kai kurie šunys juos mėgsta užvis labiausiai ir stengsis žaisti net įsikibę šeimininkui į rankovę ar pavadėlį. Traukimas yra energingas žaidimas, kuris žaidžiamas prie pat jūsų, todėl turite nustatyti kai kurias praktines taisykles:

- leiskite žaisti tik su žaislais, o ne su rankovėmis ar kelnų klešnėmis;
- vos tik paliepiate liautis, šuo turi išsyk nustoti traukti;
- traukimo žaidimus būtinai dažniau laimėkite, o ne pralaimėkite;
- jei šuo dantimis paliečia žmogaus odą, žaidimą reikia tučtuojau nutraukti;
- baigę žaisti, padėkite žaislą į vietą.

Žaidimai su cypiančiais žaislais. Šunys su stipriais grobuoniškais instinktais, ypač terjerai, labai mėgsta žaisti su cypiančiais

△ Plėšrūno instinktas

Cypiantys žaislai labai patinka plėšriems šunims, kurie su malonumu „nudobia“ cypėjimo mechanizmą. Tačiau vos tik tas nebepcypsi, žaislas paprastai nebereikalingas.

žaislais, nes cypimas primena sužeisto gyvūno inkštimą. Kad ir kaip atstumiančiai mums tai gali nuskambėti, šunims tai tiesiog žaidimas. Vieni šunys ilgai nesugadina cypiančio žaislo, kiti kaipmat sumaitoja žaislo mechanizmą ir tada išsyk praranda susidomėjimą.

Nežaidėjai

Ne visi šunys iš prigimties domisi žaislais; priešingai, atsiradus progai, jie mieliau vaikosi kokius gyvūnus. Šiai kategorijai priklauso dauguma skalikų. Paūgėjusius juos sunku įtraukti į žaidimus su žaislais, bet galima, jei žaislas juda kaip mažas grobis. Apsiginkluokite kantrybe ir žaiskite smagius, aktyvius žaidimus.

◁ Traukimo žaidimai

Šunims, ypač terjerams ir mėgstantiems rungtyniauti, labai patinka traukimo žaidimai, bet būtinos griežtos taisyklės, kad šunys liktų valdomi ir „neišsprūstų iš rankų“.

▽ Abejingas

Kai kurių veislių šunys, ypač skalikus, ne itin domina žaislai. Nebent jų dėmesį gali sužadinti į mažą grobį panašus judantis žaislas.

Žaislai per pasivaikščiojimą

Jei jūsų šuo mėgsta vaikytis, eidami pasivaikščioti niekada nepamirškite pasiimti žaislų. Jei šuo nori su jumis žaisti, mažesnė tikimybė, kad pabėgs, ieškodamas, ką čia nusivijus ir prisidirbus bėdų, vaikantis kitus šunis, bėgikus, dviratininkus, gyvulius ar automobilius. Pasiėmus žaislus, oer pasivaikščiojimą bus lengviau išvengti pagundos mėtyti šuniui pagalius. Pasak veterinarų, dažni atvejai, kai pagaliao galas įstringa žemėje, o įsismaginęs šuo kitu galu susizeidžia burną.

◁ Paspirtis mankštinant

Šunys, kurie mėgsta žaislus, kur kas lengviau mankštinti, ypač, jei prisivaikę, jie juos dar ir parneša.

Stovėt!

Išmokyti šunį sustoti ir stovėti pravartu, kai jums reikia nušluostyti jį rankšluosčiu. Šuo, kuris kantriai stovės per apsilankymus pas veterinarą, – tikras auksas.

Padėtis „stovėt“ naudinga, jei planuojate dalyvauti parodose, taip pat daug kur praktiškai pritaikoma, pavyzdžiui, kai norite šuniui uždėti plėškę ar nušluostyti purvinas letenas. Prieš pradėdant mokyti šunį stovėti pagal nuotraukose pavaizduotus veiksmus, jis turi mokėti paprašytas atsistoti (žr. 122–123 p.).

1 ▶

Parodykite skanėstą

Kai šuo atsisėda, pridėkite jam prie nosies gardų skanėstą, kad galėtų jį lyžtelėti ir pakramtsnoti, o tada iš lėto atitraukite.

2 Δ

Viliokite savęs link

Kai šuo ištiesia galvą į priekį ir stengiasi pačiupti skanėstą, lėtai jį atitraukite, kad šuniui tektų atsikelti.

Geroji patirtis

Atitraukite skanėstą tiek, kad šuo būtų priverstas atsistoti, bet kaipmat grąžinkite skanėstą, kad šuo nežengtų į priekį.

Prieš pat viliodami šunį atsistoti, balsu duokite komandą „stovėt“. Kai šuo išmoko rankos gestą, padarykite tarpą tarp komandos balsu ir rankos gesto, kad šuo turėtų laiko sureaguoti tik į komandą balsu.

Rankos gestas

Kai tik šuo išmoko stovėti, vilionę išraiškingu mostu paverskite rankos gestu. Per kelis užsiėmimus mosto apimtį mažinkite.

Nepamirškite pratimo „stovėt“ kartoti skirtingose vietose, kai šuo jūsų atžvilgiu užima skirtingas padėtis (žr. 114–115 p.), o galiausiai – ir kai aplink yra daug pašalinių dirgiklių.

Parodose dalyvaujantiems šunims reikia ilgai ir ramiai stovėti. Jei jūsų šuo parodinis, reikalaukite, kad komanda „stovėt“ būtų numatytoji padėtis, kai dauguma šeiminių prašys savo šunį sėdėti. Pamažu ilginkite stovėjimo laiką prieš atlygindami, taip jūsų šuo išmoks užimti padėtį.

3

Pagirkite

Vos tik šuo atsistoja, bet dar nežengia į priekį, sušerkite jam skanėstą ir išraiškingai pagirkite. Kartokite kelis užsiėmimus, palažiu tiesdami delną ir vilionę paversdami rankos gestu (žr. nuotrauką kairėje apačioje).

Susitvarkyti su energijos pertekliumi

Prieš dresavimo pamokas jaunas, taip pat iš prigimties guvių veislių šunis reikia labai gerai išmankštinti. Šuniui, išsikvojusiam perteklinę energiją, bus lengviau susikaupti ir mokytis naujų užduočių.

Jei šuo padūkės ir įsiaudrins, negalės ilgam sutelkti dėmesio. Prieš dresavimą gerai yra pasivaikščioti, pabėgioti ar energingai pažaisti ir taip išnaudoti perteklinę energiją. Kiek

laiko prieš dresavimą reikia mankštinti šunį, priklauso nuo šuns amžiaus ir veislės. Tik nenualinkite šuns – juk nenorite jo taip nukamuoti, kad jis nenorėtų būti dresuojamas.

◁ Išvarginkite

Prieš dresavimo pratimus, kurie palyginti nejudrūs ir kuriuos atlikdamas šuo turi būti ramus bei tykus, pavyzdžiui, prieš mokydami komandos „ramiai“ (žr. 192–193 p.), pasirūpinkite, kad šuo būtų išsibėgiojęs, prisizaidęs su žaislais ir išsikvojęs perteklinę energiją.

▽ Nevaržomai išsibėgioti

Gyviems ir energingiems šuniems būtina nevaržomai išsibėgioti. Išmokykite šunį atėti (žr. 124–125 p.), kad saugiose vietose jam būtų galima nusegti pavadėlj.

„Šuns **energingumas** priklauso nuo **amžiaus** ir **veislės**.“

▽ Praranda susidomėjimą

Šuniukai trumpiau išlaiko dėmesį, todėl ir užsiėmimai turėtų būti trumpesni. Nesitikėkite, kad šuniukas ilgai išliks ramus, nes jo instinktas judėti yra stiprus.

△ Mąstymo žaidimai

Įdomūs žaidimai su žaislais — puikus būdas išnaudoti šuns psichinę energiją ir fiziškai jį išvarginti. Pažaidęs jaunas, guvus šuo bus labiau pasirengęs mokytis.

◁ Nauji triukai

Vyresni šunys gali ilgiau išlaikyti dėmesį ir iškart mokytis, nes prieš užsiėmimus jiems nereikia gerokai pabėgioti ir energingai pažaisti.

Geroji patirtis

Jei šuo lengvai išsiblaško, yra susijaudinęs ir aktyvus (pasišokinėja, kramtuoja jums rankas ar žaislus), prieš dresuodami turite išeikvoti jo energiją. Fizinė mankšta (nuo bėgiojimo ir žaidimų) jį taip išvargins, kad jis susikaups.

Per kiekvieną pasivaikščiojimą vis intensyviau žaiskite su šuniu. Eidami pasivaikščioti pasiimkite žaislus, kad šuniui nereikėtų bėgioti paskui mėtomus pagalius, nes tai gali būti pavojinga.

Išlaikykite valdžią

Visiems šunims būtina nevaržomai pabėgioti ir pažaisti, tik jie visada turi būti prižiūrimi ir pakviesti užtikrintai sugrįžti.

Išsiskyrimo sunkumai

Šunys – socialūs gyvūnai, todėl palikti vieni gali sielvartauti, nebent pamažu buvo pripratinti prie vienumos. Kai kurių veislių šunys būna pernelyg aktyvūs ar nerimsta ir jų negalima ramiai palikti namuose.

Šuniukus reikia dažnai trumpam (pamažu vis ilgiau) atskirti nuo šeiminių, kad palikti vieni išmokyti nurimti ir gerai jaustis. Spartinant šį procesą ar nieko nedarant, paliktas vienas šuo gali triukšmauti, gadinti daiktus ar kambaryje atlikti gamtinius reikalus. Reikia pamažu mokyti šunį pakelti vienumą, kartais pradžioje išsiskiriant vos kelioms sekundėms. Iš pradžių bandykite, kai namuose kas nors yra, paskui, kai nieko nėra. Jauniems ar iš prigimties aktyviems šunims gali būti sunku laukti, kada šeimnininkai pareis namo, ir likę vieni

jie gali imti gadinti daiktus ar triukšmauti. Tada praverčia šunų vedžiotojai, koks nors šuns užsiėmimas prieš jums išeinant ar netgi geras šunų dienos centras. Kartais įtakos turi kiti veiksniai, pavyzdžiui, gal namuose šuo ko nors bijo. Jei nerandate, kaip spręsti išsiskyrimo problemą, ar niekas nesikeičia, nedelsdami kreipkitės pagalbos į specialistus.

Δ „Kur tu?“

Kai kurie šunys ieškodami draugijos gali mėginti sprukti iš namų. Jei namuose kas nors jiems kelia nerimą, irgi stengsis pasprukti.

Δ Šypsokitės!

Šunys įsidėmi mūsų veido išraiškas. Jei iš namų išeinate prisilegti, šuo gali perimti jūsų emocijas ir pats susinervinti ar sunerimti. Pasirinkite niekada nepalikti šuns ilgiau, nei jis gali ištverti, ir nesirūpindami išeiti.

„Niekada nepalikite šuns vieno ilgiau, nei jis gali ištverti.“

Geroji patirtis

Jei paliktas šuo nerimsta, pabandykite šunį palikti su draugais, giminačiais ar gerame šunų dienos centre, kol po truputį mokote jį susitaikyti su tuo, kad namuose lieka vienas. Tai gali trukti ne vieną savaitę, bet palikę šunį ilgiau, nei jis geba išbūti, galite sulaukti nelaimės ar atitolinti dresavimo

pažangą. Kai turite išeiti, pasistenkite palikti šunį jam pažįstamame kambaryje, kur saugu ir tylu. Nuotoline kamera galite stebėti, ar šuo nurimęs, ar negresia kokia nelaimė, o jei yra priešingai, greitai grįžkite namo.

Laikykite atidarytą

Narvas gali būti saugus guolis, tik neuždarykite durų, kad apimtas panikos šuo nesusižeistų.

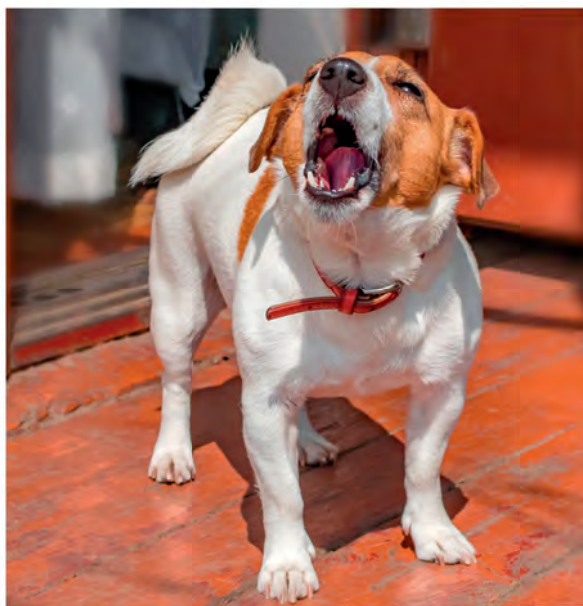
„Žaidimas ir mankšta, prieš paliekant aktyvų šunį vieną namuose, gali apsaugoti nuo nuobodulio ir nevilties.“

◁ Vienas namuose

Socialaus gyvūno visai nedžiugina perspektyva būti paliktam vienam, tačiau daugelį jų galima išmokyti su tuo susitaikyti. Suprasdami gyvūno nerimą ir jo poreikį turėti draugiją galite jam padėti pasijusti patenkintam netgi tuo atveju, kai turite išeiti.

▽ Išlikite ramūs

Jei šuo ima nepageidautinai elgtis, kai mėginate išeiti ar kai jūsų nėra, niekada jo nebarkite ir nebauskite. Susitaikykite su tuo, kad jis nepatenkintas, ir ieškokite, kaip išspręsti problemą ir pakeisti padėtį į gera.

△ ▷ Žaidimas ir mankšta

Žaidimas ir mankšta, prieš paliekant aktyvų šunį vieną namuose, gali apsaugoti nuo nuobodulio ir nevilties. Tik prieš išeidami būtinai palaukite, kol šuo vėl nurims.

Kinkomieji šunys

Haskiai yra patys greičiausi, patys tinkamiausi kinkyti šunys, nes ir buvo išvesti tokiai tarnybai. Kitoms šunų atmainoms irgi patinka ilgo bėgimo dideliais atstumais teikiamas jaudulys, todėl jas taip pat galima lengvai išdresuoti varžyboms.

